

Міжнародна
науково-практична
конференція

**Сучасні досягнення
та перспективи
науки та освіти**

Матеріали

15 листопада 2023 р.

м. Житомир, Україна

International
scientific and practical
conference

**Modern achievements
and prospects of science
and education**

Proceedings

November 15, 2023

Zhytomyr, Ukraine

Сучасні досягнення та перспективи науки та освіти : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / Міжнародний гуманітарний дослідницький центр (Житомир, 15 листопада 2023 р). Research Europe, 2023. 198 с.

До збірника ввійшли матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Сучасні досягнення та перспективи науки та освіти", яка відбулася 15 листопада 2023 року. Збірник розрахований на науковців, освітян, студентів, державних службовців, представників бізнесу та широку громадськість.

Робочі мови конференції: українська та англійська.

Публікується в авторській редакції

Матеріали збірника подаються в авторській редакції та публікуються мовою оригіналу. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наведених фактів, власних імен, цитат, статистичних даних, галузевої термінології та іншої інформації.

Відповідно до Закону України "Про авторське право і суміжні права", при використанні наукових ідей та матеріалів цього збірника, посилання на авторів і видання є обов'язковим.

**Research
Europe.org**

IHC INTERNATIONAL
HUMANITARIAN
RESEARCH CENTER

© Міжнародний гуманітарний
дослідницький центр, 2023

© Research Europe, 2023

UDC 37

Modern achievements and prospects of science and education : proceedings of the International scientific and practical conference / International Humanitarian Research Center (Zhytomyr, 2023, November 15). Research Europe, 2023. 198 p.

The collection includes the proceedings of the International scientific and practical conference "Modern achievements and prospects of science and education", which took place on 15th November 2023. The collection is aimed at scientists, educators, students, government officials, business representatives and the wider public.

Working languages of the conference: Ukrainian and English.

Published in the author's edition

The collection's proceedings are presented in the author's edition and published in the original language. The authors of published materials hold complete responsibility for the precision of facts, proper nouns, quotes, statistical data, industry terminology, and other information presented.

According to the Ukrainian Law on Copyright and Related Rights, it is mandatory to cite the authors when using scientific ideas and materials from this collection.

**Research
Europe.org**

IHR INTERNATIONAL
HUMANITARIAN
RESEARCH CENTER

© International Humanitarian
Research Center, 2023
© Research Europe, 2023

Official website: researcheurope.org

Полінок О. В.,
канд. пед. наук,
викладач циклової комісії з видавничої
справи, культури та української філології,
Фаховий коледж "Універсум" Київський
університет імені Бориса Грінченка, м. Київ

УДК 372.881.1

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ 10 КЛАСУ

Сучасні реалії спонукають учасників освітнього процесу, зокрема вчителів-словесників, до пошуку ефективних шляхів навчання учнів у закладах загальної середньої освіти. В умовах змішаного навчання, як показують спостереження, ефективними методами, що активізують навчальну діяльність десятикласників, мотивують їх до раціональної командної роботи, є інтерактивні методи в оптимальному поєднанні з традиційними.

Урізноманітненню видів навчальної діяльності старшокласників сприяють інтерактивні методи навчання, що стимулюють учнів до активного пізнавального пошуку, мотивують до мовного самовираження, розвитку "мовного смаку". У студії зосереджено увагу на методі проєктів, оскільки він сприяє індивідуалізації та самостійності навчальної діяльності учнів.

Цей метод виник у другій половині ХХ ст. США і базувався на теоретичних концепціях "прагматичної педагогіки", засновником якої був американський філософ, реформатор освіти Джон Дьюї.

У 20-30-х роках ХХ ст. метод проєктів почали використовувати в практиці вітчизняної школи. За часів незалежності нашої держави метод проєктів поступово повертається в педагогіку. Питанням ефективності реалізації методу проєктів у процесі навчання української мови присвячені наукові розвідки: О. Горошкіної, Т. Груби, О. Караман, С. Сисоєвої, О. Сухомлинської, та інших українських науковців.

За визначенням С. Сисоєвої, метод проєктів є однією з педагогічних технологій, „яка відображає реалізацію особистісно орієнтованого підходу в освіті (саме педагогічною технологією, хоча у назві технології використовується слово „метод”) і сприяє формуванню уміння адаптуватися до швидкозмінних умов життя людини постіндустріального суспільства” [2, с. 73–80].

Метод проєктів – метод навчання, що полягає в розв’язуванні певної навчальної проблеми шляхом творчого пошуку й презентації результатів у вигляді проєкту” На думку О. Горошкіної, проєкти "допомагають трансформувати знання в уміння й навички" учнів [1, с. 81].

Узагальнюючи подані трактування, доходимо висновку, що метод проєктів забезпечує системну вмотивовану реалізацію послідовних дій, спрямованих на підготовку особистості до успішної самореалізації в майбутньому як конкурентоздатний професіонал і реалізується в проєктній діяльності.

Ідея методу проєктів полягає у спрямуванні навчально-пізнавальної діяльності школярів на результат, який отримують при вирішенні чітко означеної проблеми. Отже, навчання учнів повинно бути спрямоване не тільки на засвоєння знань, а й на практичне їх застосування.

Подаємо приклади апробованої системи вправ і завдань.

1. Прочитайте висловлення відомих українців про роль мови у формуванні й самовираженні особистості. Визначте тему й основну думку кожного з них. Випишіть основну інформацію з кожного тексту.

Текст №1. Скалічена мова – отупляє, оупляє людину, зводить її мислення до примітива. Бо мова – це лад мислення, це віконця, через які людина бачить світ. Що ж вона побачить, коли віконця – у кіптяві, засновані павутинням, засиджені мухами? .. Отже, шлях боротьби за високу успішність лежить передусім через мовну культуру, бо мовна культура – це живодайний корінь культури розумової, усього розумового виховання, високої, справжньої інтелектуальності (В.Сухомлинський).

Текст № 2. Мова підносить людину над світом природи, виділяє людину як інтелектуальний феномен, здатний пізнавати, освоювати і творити світ. Мова дає можливість людині зреалізувати себе як духовну особистість, ідентифікуватися з власним „я”, з колективом, суспільством, нацією. Вона моделює вчинки людини. Знецінення мови знецінює її носіїв - мовців, знецінює націю і її духовну культуру (Л.Мацько).

Зробіть висновок. Чи впливає знання мови на професійне становлення людини?

Зміст і мета пропонованої вправи передбачає добір інтерактивних методів навчання в створених мікрогрупах класу (кожна з мікрогруп працює над одним висловленням).

Підсумком виконання вправи став колективний проєкт учнів "Видатні діячі науки і культури про роль мови", згідно з умовами якого кожен десятикласник дібрає вислови (по 4-5). Наведемо приклади виконання учнями завдань:

– особа, що не зросла на рідній мові, загублена для нації, бо ціле життя буде безбатченком і справи рідної нації будуть їй чужі (І. Огієнко);

– мова є знаряддям і водночас матеріалом створення культурних цінностей. Фольклор, художня література, театр, пісня – усе це дає підстави стверджувати, що мова – основа культури, її храм. Мова – носій культури. Культура кожного народу зафіксована в його мові (В. Іванишин, Я. Радевич-Винницький);

– через мову проявляється характер особи, її ставлення до об'єкта. Власне мовне середовище й формує людину, яка через Слово стверджується (П. Мовчан);

– люди спілкуються між собою, передають знання наступним поколінням, користуючись спеціальними мовними знаками – словами, реченнями. ... Щоб мова виконувала роль головного засобу спілкування, щоб нею передавалися набуті людьми знання, її знаки повинні бути постійними, усталеними, всім зрозумілими (В. Русанівський);

– мовна індивідуальність виділяє людину як особистість, і чим яскравіша ця особистість, тим повніше вона відображає мовні якості суспільства (О. Потебня).

Отже, використання методу проєктів на уроках української мови дає змогу зробити навчально-виховний процес динамічним, різноманітним, психологічно збалансованим, сформувані мотивацію саморозвитку, сприятливі стосунки між учасниками проєктної діяльності, допомагає розвивати організаційні здібності, творчі задатки школярів, збагачувати їхній особистісний досвід. Усе це стимулює позитивне ставлення учнів старших класів до навчання української мови [4, с. 27].

Список використаних джерел

1. Горошкіна О. М. Лінгводидактичні засади навчання української мови в старших класах природничо-математичного профілю. Луганськ : Альма-матер, 2004. 362 с.
2. Сисоева С. О. Особистісно орієнтовані технології: метод проєктів. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2002. Вип. 1. С. 73–80.

3. Словник-довідник з української лінгводидактики : навч. посіб. / кол. авторів за ред. М. І. Пентиліук. Київ : Ленвіт, 2015. 320 с.

4. Полінок О. В. Формування граматичної компетентності учнів 10 класу з використанням методу проектів у процесі навчання української мови : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2018. 241 с.